

(Veer)Krachtig Bestuur in Brabant: hoe verder?

Provincie Noord-Brabant

VeerKRACHTIG
BESTUUR
in Brabant

BESTUUR
in Brabant

Wat en waarom

De manier waarop de overheid zich organiseert, sluit steeds minder goed aan bij de economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Als Brabant op een succesvolle manier aan de slag wil met de ingewikkelde maatschappelijke opgaven die op ons afkomen én kansen wil pakken, moet het anders: efficiënter, flexibel en veel meer samen met bedrijven en maatschappelijke organisaties. Tegelijkertijd moet de overheid betrokken en benaderbaar zijn – dicht bij haar burgers staan. Hoe doe je dat? Om op deze vraag vernieuwende antwoorden te vinden, startten wij samen met de Vereniging van Brabantse Gemeenten (VBG) begin 2011 het project 'Krachtig Bestuur in Brabant'.

Wat gebeurde er tot nu toe?

Commissie Huijbregts

In 2012 en 2013 maakte de Adviescommissie Krachtig Bestuur in Brabant (de 'Commissie Huijbregts') een bestuursscan van alle Brabantse gemeenten. Ze onderzocht onder andere in hoeverre de gemeenten in staat waren om het toenemende aantal gemeentelijke taken te vervullen en bij te dragen aan het realiseren van de Brabantse ambities (Agenda van Brabant). Daarbij keek ze bijvoorbeeld naar de samenwerkingsbereidheid van de gemeente, de stabiliteit van het bestuur (financiën en het 'op orde zijn' van de organisatie) en de interactie met de samenleving.

Programmaplan (Veer)krachtig Bestuur in Brabant

Op basis van de analyse van de Commissie Huijbregts gingen we in 2013 het gesprek aan met gemeenten en andere partijen over de bestuurlijke toekomst van Brabant. Om de gemeenten op weg te helpen met het werken aan toekomstbestendigheid, organiseerden we per regio een dialoogconferentie. Deze conferenties leverden waardevolle input op voor de in 2014 gepubliceerde provinciale visie op de bestuurlijke organisatie van Brabant.

In december 2013 stelden we een programmaplan Veerkrachtig Bestuur vast. In lijn met dit plan vroegen we in maart 2014 aan alle gemeenten om een toekomstvisie op te stellen en duidelijk te maken wat deze visie betekent voor de organisatorische en/of bestuurlijke inrichting van de gemeente. Ook stelden we een Expertgroep samen van vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, onderwijs en andere maatschappelijke instellingen. Hun advies is door ons integraal overgenomen in ons visiedocument.

Visiedocument (Veer)krachtig Bestuur in Brabant: 'Leiderschap en dienstbaarheid'

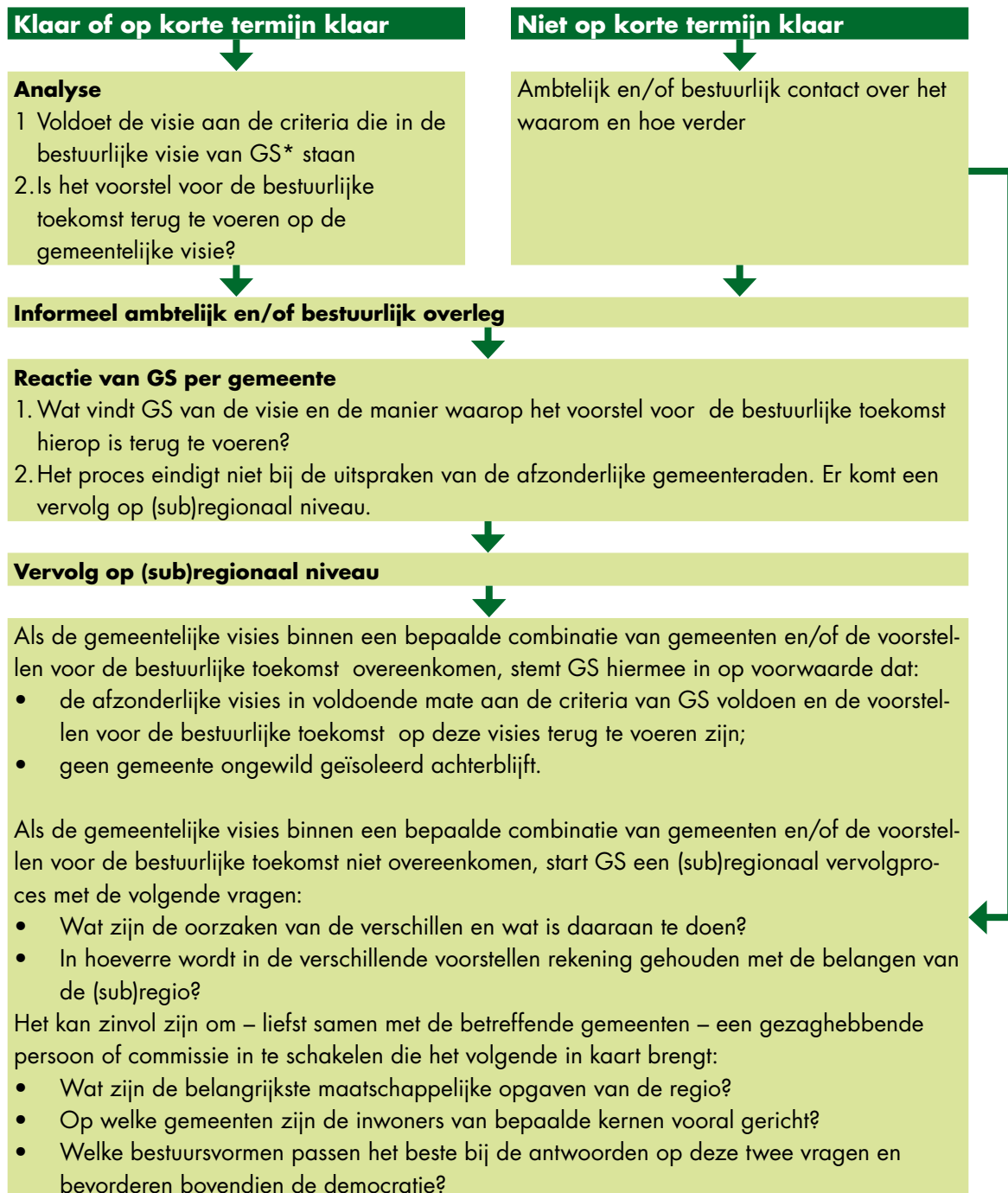
Slagkracht, democratie, experimenteerruimte, schakelkracht en betrokkenheid: dat zijn de kernwoorden van het in oktober 2014 gepubliceerde visiedocument (Veer)krachtig Bestuur. De belangrijkste uitgangspunten:

- Groter is niet per definitie beter. Om de economische positie in een regio te versterken moeten overheden samenwerkingsverbanden aangaan met verschillende partners, op verschillende schalen. Wat de beste oplossing is, is afhankelijk van de situatie. (Veer)Krachtig Bestuur gaat niet over samenwerking op het niveau van bedrijfsvoering, maar over het zo goed mogelijk gezamenlijk oppakken van de maatschappelijke uitdagingen.
- Oplossingen moeten zoveel mogelijk van onderop komen. Wij zijn een 'samen-op-weg-partner' die ruimte creëert voor gemeenten om te experimenteren. We willen inspireren, stimuleren en faciliteren, maar zullen waar nodig ook reguleren: we blijven immers procesverantwoordelijk voor de kwaliteit van het openbaar bestuur op lokaal niveau.

- De overheden staan voor een dubbelopgave: aan de ene kant is er meer slag- en schakelkracht nodig en aan de andere kant is het belangrijk om herkenbaar te zijn voor de burger en betrokken te zijn bij wat er lokaal gebeurt.

De stand van zaken

Inmiddels hebben we een bestuurlijke uitspraak gedaan over de voorstellen voor de bestuurlijke en/of organisatorische toekomst van elf gemeenten. We verwachten binnen afzienbare tijd voor alle gemeenten een uitspraak te hebben gedaan. Daarbij gaan we als volgt te werk:

* De visie van GS en alle andere relevante documenten staan op [www.brabant.nl/veerkrachtig bestuur](http://www.brabant.nl/veerkrachtig_bestuur)

Hoe gaan we verder?

In het kort

Momenteel analyseren wij de binnengekomen toekomstvisies van de gemeenten. We gaan hier mee door en verwachten dat de visies de informatie opleveren die we nodig hebben om op regionaal niveau in gesprek te gaan over passende bestuursvormen. We stimuleren gemeenten om kennis te delen, ervaringen uit te wisselen en naar oplossingen te zoeken. De resultaten hiervan nemen we - waar zinvol - mee in de gesprekken met de regio's.

Schematisch

Huidige stand van zaken

1. Het verloop van het proces tot nu toe maakt het volgende duidelijk:
De gemeenten geven op heel verschillende manieren invulling aan ons verzoek om na te denken over hun toekomst. Een aandachtspunt is de relatie tussen centrumgemeenten en hun buurgemeenten. Deze kleinere gemeenten lijken zich meer en meer op elkaar te richten.

2. Hoewel gemeenten hun (nieuwe) maatschappelijke taken en opgaven vaak samen met andere gemeenten oppakken, is er nog weinig kennis over de effectiviteit en kwaliteit van deze intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Ook als het om de effectiviteit van ambtelijke samenwerking gaat, zijn er nog veel vragen.

3. Het aantal vernieuwende initiatieven vanuit de praktijk is zeer beperkt.

4. Gemeenten vragen regelmatig aan de provincie wat volgens haar de verbindende opgaven voor (combinaties van) gemeenten zijn, hoe zij haar rol ziet en wat ze zelf doet op het gebied van bestuurlijke vernieuwing.

Geplande acties

Versterken directe lijn tussen provincie en gemeenten

- Wij gaan nog dit jaar in gesprek met de gemeenten die het moeilijk vinden om tot de gevraagde toekomstvisie te komen. Dit als vervolg op onze brieven aan de gemeenten d.d. 7 juli 2015.
  - We blijven regelmatig persoonlijk contact houden met gemeenteambtenaren en -bestuurders.
  - We zullen de relatie met de gemeenten versterken door de inhoudelijke opgaven te verknopen met de daarvoor benodigde 'governance'/bestuurlijke organisatie.
- Hierbij geldt dat we vooral gemeenten zullen ondersteunen die laten zien dat ze serieus aan de slag willen met bestuurlijke vernieuwing. We zullen gemeenten uitdagen om de noodzakelijke stappen te zetten door te inspireren en te prikkelen en gemeenten die vertraging hebben opgelopen een helpende hand bieden. De notie dat centrumgemeenten en omliggende gemeenten niet zonder elkaar kunnen dient hierbij op een constructieve manier aan de orde te komen. Ook met gemeenten die het moeilijk vinden om tot een toekomstvisie te komen gaan we concrete afspraken maken over het in beeld brengen van hun maatschappelijke opgaven en bestuurlijke alternatieven voor een effectieve aanpak hiervan.

Kennis en innovatie

Om innovatie op het gebied van de bestuurlijke organisatie te stimuleren, ondersteunen we prille vernieuwingen, zodat deze de kans krijgen om uit te groeien tot breder toepasbare oplossingen. Dit in nauwe samenspraak met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. er wordt nog teveel vastgehouden aan een klassieke benadering en doen te weinig met initiatieven van het maatschappelijk middenveld, burgers of bedrijfsleven. Het gaat dus niet alleen om 'structuren tussen gemeenten', maar ook om 'opgaven-gestuurde' netwerkrelaties met niet-overheden.

De komende periode staat in het teken van kennisuitwisseling tussen gemeenten en leren van elkaar. Dit gebeurt via de website Veerkrachtig Bestuur in Brabant, maar ook in kleine groepen in (sub)regionaal verband (tijdens symposia en conferenties). Thema's zijn:

- de gemeentelijke voorstellen voor bestuurlijke hervorming;
- vernieuwende vormen van bestuur zoals die elders in Europa worden toegepast (de onderzoeksresultaten van de Universiteit van Tilburg worden begin volgend jaar gepubliceerd);
- experimentele bestuursvormen die door gemeenten worden aangedragen;
- de kwaliteit van intergemeentelijke samenwerking.

Duidelijkere rol provincie

We gaan duidelijker maken wat onze rol is en laten zien dat we ook zelf bezig zijn met bestuurlijke vernieuwing. Er is behoefte aan werkende afspraken die duidelijk worden ondersteund door bestuur en ambtelijk apparaat. Het feit dat het manifest 'De zeven van de VBG' grote overlap vertoont met het provinciale coalitieakkoord vormt in dat kader een kansrijk aangrijpingspunt om vanuit de gedachte van een opgavegestuurde organisatie gezamenlijk aan de opgaven voor Brabant te werken.

Streven naar Veerkrachtig bestuur koppelen aan maatschappelijke opgaven

Het is belangrijk om het streven naar een Veerkrachtig bestuur en een vernieuwend Brabants bestuursmodel te koppelen aan onze ambitie, zoals die in de Agenda van Brabant staat: bij de top van de Europese kennis- en innovatieregio's blijven horen en op die manier zorgen voor een duurzame regionale ontwikkeling en welvaart en welzijn voor alle Brabanders. Economische, sociale en bestuurlijke vernieuwing hangen immers met elkaar samen.

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
info@brabant.nl
www.brabant.nl